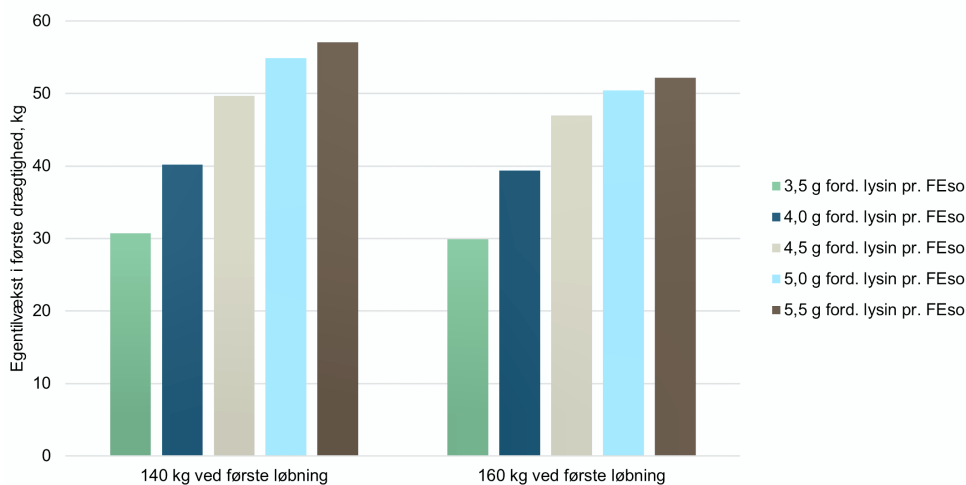

Thomas Sønderby Bruun.

TENDENSER & NYHEDER

SPECIAL

Figur 1. Forventet udvikling af gyltens tilvækst (ekskl. fostre) ved forskelligt niveau af ford. lysin og øvrige aminosyrer i drægtighedsfoderet i første drægtighed afhængig af poltens vægt ved løbning. Modelleringen er foretaget med henholdsvis 2,4, 2,3 og 3,5 FEso per dag i dagene 1-28, 29-83 og 84-112 efter løbning.

Har dine polte og søer brug for en fedekur, så læs her

Spæk: Hvis du har for mange polte med rygspæktykkelse under 13-15 millimeter ved løbning, er der grund til at revurdere din fodringsstrategi.

Af Thomas Sønderby Bruun, Seges Innovation.

Høj tilvækst og et højt kødindhold er hensigtsmæssigt for vækstgrise, men ikke for avlsdyr. Jagten på gode, holdbare polte, der er klar til et langt produktivt soliv, kræver derfor fokus på foderets indhold af lysin og den daglige foderstyrke.

Når polte får mindre lysin, end de har behov for til optimal tilvækst og dannelse af muskler, vil den daglige tilvækst falde, og der vil blive aflejret mere fedt i kroppen. Fedt er nødvendigt for succesfuld reproduktion og efterfølgende mælkeydelse. Derfor er der behov for kritisk at vurdere, om foderstra-

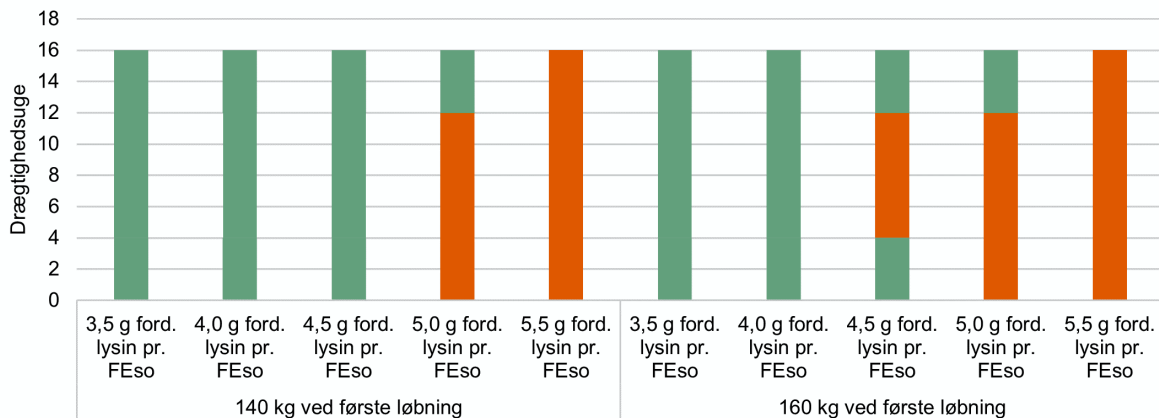
tegien til dine polte lever op til dette.

Med et mål om at løbe poltene ved en alder på 220-240 dage og en vægt på 140-160 kilo og med et ønske om, at de samtidig har 13-15 millimeter rygspæk, er der behov for at smide foderblandinger med et højt lysin- og proteinniveau langt væk. Fra 90-100 kilo skal polte fodres med foder med 3,5-4,0 g ford. lysin per FEso for at begrænse tilvæksten af muskelmasse.

Forsøg og beregninger

Kombinationen af en øget

Thomas Sønderby Bruun

Figur 2. Opgørelse af om energi (orange) eller foderets lysin-indhold (grøn) er begrænsende for gyltes tilvækst (fra figur 1) i de forskellige drægtighedsuger under første drægtighed afhængig af poltens vægt ved løbning. Hvis energi er begrænsende for tilvæksten (orange), er der forøget risiko for, at soen taber rygspæk for at aflejre muskelmasse.

foderstyrke og et lavere indhold af fordøjeligt lysin og protein i foderet er vejen til federe polte, uden at vægten følger med. Et forsøg med mere end 1.400 polte gennemført i 2017-2020 viste, at en slutfoderstyrke i intervallet 2,9-3,25 FEsv per dag ikke påvirkede andelen af polte, der faldt fra inden løbning til andet kuld – det er alene andelen af tunge og også magre polte, der får en kortere holdbarhed som søer.

Hvor meget foder, der skal bruges for at aflejre en millimeter rygspæk hos polte kendes ikke. Ved søer kræver det 20-25 FEso ud over vedligehold at etablere en millime-

ter rygspæk. Det vil afhænge af poltens vægt samt foderets indhold af fordøjeligt lysin: Jo mere protein i foderet, jo mindre rygspækaflejring.

Antages det, at en polt bruger 18 g ford. lysin per kilo tilvækst og har et behov til vedligehold på 1,1-1,4 FEsv i intervallet 100-140 kilo er det muligt at opstille fire cases for at illustrere effekten af at ændre på foderstrategien til polte fra cirka 100 kilo:

► Case 1: 6,0 g fordøjeligt lysin per FEsv og 2,90 FEsv per dag vil give en forventet tilvækst på omkring 970 g per dag, heraf en lav aflejring af rygspæk.

► Case 2: 5,0 g fordøjeligt lysin per FEsv og 2,90 FEsv per dag vil give en forventet tilvækst på omkring 810 g per dag og en lidt højere aflejring af rygspæk.

► Case 3: 4,0 g fordøjeligt lysin per FEsv og 3,25 FEsv per dag vil give en forventet tilvækst på omkring 720 g per dag, og aflejringen af rygspæk vil være markant højere end i case 1 og 2.

► Case 4: 3,5 g fordøjeligt lysin per FEsv og 3,50 FEsv per dag vil give en forventet tilvækst på omkring 680 g per dag og sikre stort set maksimal aflejring af rygspæk.

Beregningerne viser tydeligt, at et lavt niveau af lysin og protein er nødvendigt for at begrænse poltes tilvækst. En samtidig høj foderstyrke vil sikre, at aflejringen af rygspæk boostes.

Når fokus er på etablering af rygspæk og tilvækst, skal blandingen til drægtige søer også

Fra 90-100 kilo skal polte fodres med foder med 3,5-4,0 g ford. lysin per FEso...

tilpasses, da det i de fleste tilfælde er samme blanding, som bruges til poltene efter cirka 100 kilo.

Der er intet belæg for, at mere lysin i drægtighedsfoder giver tungere grise ved faring. Til gengæld vil en blanding med for meget lysin og protein give en øget muskeltilvækst og dermed en tungere gylt og dermed so (se figur).

Lav derfor en kritisk gennemgang af dine foderblandinger til både polte og drægtige søer, og fokuser samtidig på, om en mindre modificering af dit fodringsanlæg eller foderstrenge er påkrævet.

Ekspertens anbefalinger

- 1 Polte: 220-240 dage, 140-160 kilo og 13-15 millimeter rygspæktykkelse.
- 2 Disse anbefalinger øger kuld størrelsen i første kuld og holdbarheden som so. Undgå foder med protein- og lysinniveauer langt over normen. Det giver tunge søer, som belaster led, klove og knogler unødigt.

● Thomas Sønderby Bruun er chefkonsulent hos Seges Innovation.

● Han arbejder med fodringsforsøg med søer og polte, herunder forsøg, som fokuserer på huld og vægtudvikling. Desuden har reproduktion og produktivitet i soholdet hans store interesse.

Læs mere